

Hoe ver mag de kunstenaar gaan ?

Verdomd, er hangt een man aan het plafond. In de filminstallatie *The Stone That The Builder Rejected Twice* van Christian Friedrich is een jongen (is het een escort?) net het atelier van de kunstenaar komen binnenlopen. Hij heeft zijn kleren uitgedaan (op zijn zwarte onderbroek na) en ziet zich nu met een merkwaardige situatie geconfronteerd. De kunstenaar, zijn afspraakje, hangt aan het plafond. Aan een touw. Zijn ogen gesloten, lichaam slap, een pop, een lijk. Ondertussen knalt er stroboscopisch licht door de ruimte, waardoor het geheel iets van een theaterstuk krijgt.

Wat moet hij doen?

De twee tentoonstellingen in De Hallen in Haarlem hebben op het eerste gezicht weinig met elkaar te maken. Michel Auder (1945) is een New Yorkse filmmaker die het vooral van zijn cultstatus lijkt te moeten hebben: hij was ooit getrouwd met Viva (een van Andy Warhol 'Superstars'), woonde begin jaren zeventig in het roemruchte Chelsea Hotel en had ook nog een relatie met Cindy Sherman.

Auders korte films, die hij steevast zelf schiet met een kleine camera (tegenwoordig een iPhone), uren per dag, lijken aanvankelijk vooral interessant door hun kale, rauwe montage. Gelukkig is er meer: want hoe langer je kijkt naar de bijna twintig korte films, hoe meer je beseft dat Auder, door voortdurend, bijna obsessief zijn camera op alles en iedereen in zijn omgeving te richten, ook de normale machtsbalans op het spel zet. Niet alleen verschuilt hij zich altijd achter de camera, het apparaat geeft hem ook de gelegenheid gebeurtenissen naar zijn hand te zetten – macht uit te oefenen, kortom.

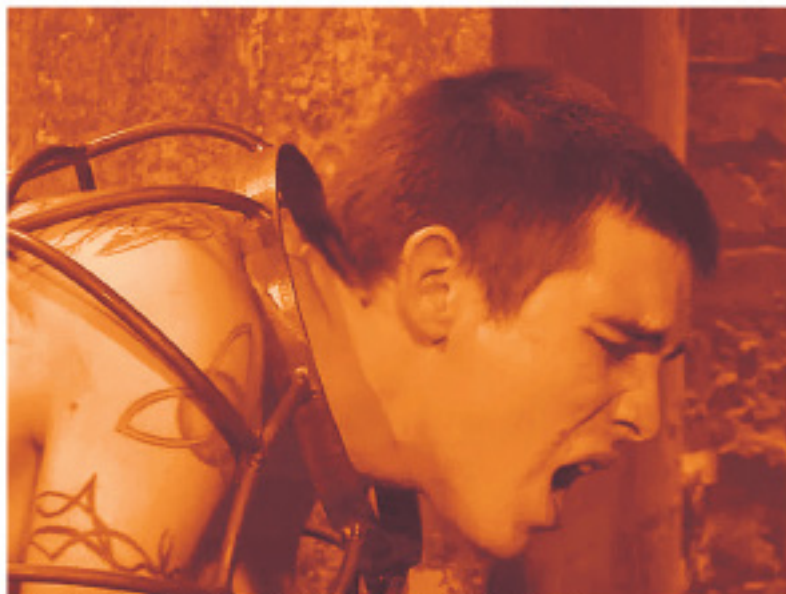
En daar wordt de link met Friedrich interessant. Want zoals al blijkt uit het begin van *The Stone* is die nog veel nadrukkelijker in macht geïnteresseerd – hoeveel macht heb je als kunstenaar en hoe ver mag je gaan? Dat blijkt ook uit het werk *On Something New* (*Dirt in a Hole*), waarin Friedrich een zeer zwaar stotterende vrouw een Engelse tekst laat uitspreken – dat gaat zo moeizaam dat je medelijden met haar krijgt en de kunstenaar trekken krijgt van een beul.

Nog intrigerender wordt de machtsvraag uitgewerkt in *The Stone*. Juist doordat de kunstenaar slap en schijnbaar willeloos aan het plafond hangt, wordt de vraag wat de 'escort' met hem moet doen nijpend. Losmaken? Seks hebben? Weglopen? Je ziet de jongen aarzelen en zoeken: aanvankelijk besluit hij zich te beperken tot het zoenen en likken van Friedrichs benen en voeten, maar dan trekt hij diens sokken en schoenen uit, en

uiteindelijk pakt hij een ladder en klimt naar boven.

Wat hij vervolgens doet zal ik niet verraden, maar als toeschouwer ben je op dat moment al zwaar door het dilemma gegrepen: je beseft hoeveel macht iemand kan hebben die volkomen passief lijkt – waardoor het weer prachtig terugslaat op Auder. Die moet voortdurend hebben gedaan of hij er niet was, of zijn camera er niet toe deed, maar ondertussen stuurde hij het leven van zijn subjecten, zette het naar zijn hand en legde het in die vorm vast voor de eeuwigheid.

Toch blijft Friedrichs *The Stone That The Builder Rejected Twice* langer hangen: de worsteling tussen de escort en bungelende kunstenaar voelt als een strijd tussen ongelijke krachten, die toch een verrassende uitkomst krijgt.

Boven: Michel Auder, **Polaroid Cocaine** (1993, beeld uit film) .

Onder: Christian Friedrich, **Zonder titel** (video en found footage, 2010)